

Dunaszekcsői Hírek

5. évf. X. szám 2026. Október

Tartalom:

Helyi hírek.....	2. oldal
Zöld sarok.....	2-3. oldal
Történelmi növények.....	4-6. oldal
Hangszín	6-10. oldal
Könyves sarok.....	11. oldal
Tév/hitek	11-13. oldal
Egyszer volt.....	13-14. oldal
Múltunk.....	15. oldal
Virágszirmok.....	16. oldal

Elérhetőségek:

- muvhaz.dszekcso@gmail.com

- Dunaszekcsői Művelődési Ház Facebook oldala

- 7712 Dunaszekcső Kossuth Lajos u. 33.

- [instagram](#)

- [weboldal: muvhazdszekcso.wixsite.com](http://weboldal.muvhazdszekcso.wixsite.com)

Az újságot megjelentette Dunaszekcső Község Önkormányzata 150 példányban.

Szerkesztő: Mikoláné Kulutácz Tímea

Lektorálta: ifj. Galambosi László

g+

@

f

9

Instagram

i

Programajánló

2026. október 3. (szombat) 14:00 -
Gyermek-elsősegély tanfolyam -
Művelődési ház

2026. október 6. (kedd) 18:00 -
Szekcsői Németek Nemzetiségi
Önkormányzatának
közmeghallgatása - Művelődési
ház

2026. október 31. (szombat) 16:00
- Gyermek Halloween party -
Művelődési ház

Önkormányzati hírek

Október hónapban megkezdődnek a temetői munkálatok, Mindenszentekre és Halottak napjára készülve. Elsődlegesen 2 szelektív hulladékgyűjtő hely kerül kialakításra, ahova konténerek lesznek kihelyezve, a kápolnához vezető út középtájának jobboldalán és a kápolna feletti területen. A jelenlegi felhalmozott temetői hulladékok is elszállításra kerülnek.

Valamint folytatódik a sírok melletti

területek tisztítása, rendbetétele, a fák és gallyak eltávolítása. Továbbá a ravatalozó melletti földesút mentén lévő fák kivágása is megtörténik.

November végéig megkezdődik a teljes közvilágítás-hálózat fejlesztése, a közvilágítási lámpatestek cseréje, korszerűsítése. Ezáltal a közvilágítás éves energiadíja kb. 60%-kal csökken. A fejlesztés által olyan utcában is lesz közvilágítás, ahol eddig nem volt (pl. Barack utca).

Helyi hírek

2026. szeptember 3. és 9. között tartották az EMU GOMU 6 napos ultrafutó versenyt. A helyszínt ismét Balatonfüred biztosította a korábbi éveknek megfelelően egy kevesebb, mint 1 km hosszú körpályával.

A versenyen Papp János is megmérte magát, aki 605,457 kilométerével korosztályában VILÁGBAJNOK lett.

Gratulálunk neki!

Október

Zöld sarok - Dr. Acél Csaba rovata

A hónapok neveinek népies formája – mint most, a Mindszent hava vagy a Magvető hava – találóan fejezik ki nevükben, az e hónapban elvárható

hitbéli és a földművesi teendőket. Persze csak azoknak a szerencséseknek, akiknek van még hitük és földjük!

Ha már a hitnél tartunk, kénytelen vagyok elkalandozni az idei forró nyár okozta károkra, a mezőgazdaságot - de mondhatnám a mindent és mindenkit erősen nyomorgató vízhiányt, az extrém hőséget – amik mellett, a szép jövőben bízni, csak erős hittel lehet!

Az okosok már látják, tudják, hogy a ránk zúduló baj, nem Isten büntetése, hanem saját magunk felelőtlensége. Feléltük a bolygónk saját tartalékait és már a gyermekeink jövőjét herdáljuk. Kora reggel, ha feltekintünk az égboltra, a kondenzcsíkok tömkelegét látjuk az égen, a gépek ontják magukból az ocsmányságot. Ne csodálkozzunk, hogy tágul az ózonlyuk, ha ilyen tempóban szennyezzük a levegőt.

Elindult az egész világ, óriási biznisz a turizmus, olcsó jegyekkel csábítják az embereket, hogy repkedjenek, utazzanak, pénzt költsenek. Az AI-tól lekérdezett statisztika szerint, csak Európában, 2026 nyarán, 36 000 járat volt a levegőben.

Baj van a világban, de a mezőgazdaságban, vadgazdálkodásban sem egyszerű az élet, mindkettőben gondolkodásmód változásra van szükség. Nehéz lesz a váltás, de a kényszer nagy úr – ahogy mondani szokták – a talaj vízmegtartó képességét az eddigi termelési módokkal csak tovább rontani lehet.

Erdősítés, fasorok ültetése, sávos gazdálkodás, vízmegtartás lenne a megoldás. Nem ördögtől való, hiszen valaha így nézett ki a határ, így gazdálkodtak nagyszüleink! A

vadgazdálkodás is nyűglődik, helyesebben őrlődik a megtartandó és a már vadkárt okozó vad mennyiség vitában. A földtulajdonosnak egy vad is sok, ha az ő terményét eszi, a vadászok pedig löni szeretnének, amihez pedig több vad kellene. Pláne, ha ebből van az árbevétel, amit a károkért ki kell fizetni. Ördögi kör, avagy a kígyó a saját farkába harapott.

forrás: internet

Borús gondolatok után derűsebbek. A vadászatban az őzbakok vadászidénye befejeződött, októberben már a tarvadakat lehet löni. A szarvasoknál is az október az, amikortól a tarvadakat is lehet elejteni.

Jó hír az is, hogy a nyári aszály ellenére a fácán szaporulata jól sikerült, remény van arra, hogy lábunk alól rebbenő, gyors röptű kakasok tegyék próbára a lőtudást. Ilyenkor a vadnak is van esélye a túlélésre, nem úgy, mint a hálót alatt nevelt, „lebutított” kakasok lomha menekülésénél, vagy az idomított kacsák lepuskázásánál.

Ízlések és pofonok különböznek, a vadászetikából sem jutott ki mindenkinek egyformán!

A tiltott növény, amely civilizációt épített – A kender ezerarcú története

Történelmi növények - dr. Kovács Iván rovata

A kender (*Cannabis sativa*) az emberiség egyik legősibb és legsokoldalúbb növénye. Több mint tízezer éve jelen van a mindennapokban: ruhát, kötelet, papírt, élelmet, gyógyszert és – nem utolsósorban – narkotikumot ad. Kevés növény vált egyszerre civilizációformáló alapanyaggá és társadalmi viták középpontjává.

Biológiai leírás – a sokarcú növény

A kender a Cannabaceae családba tartozó, gyors növekedésű, egylaki vagy kétlaki növény.

- Magassága: 1–6 méter, ideális körülmények között akár 8 méter.

- Gyökérzete mélyre hatoló, erős, kiváló talajlazító.

- Levelei: jellegzetes, ujjasan szeldelt levelek.

- Virágzata: a női virágzat termeli a legtöbb kannabinoidot (THC, CBD).

A kender három fő típusa: *forrás: internet*

- *Cannabis sativa* – magas, rostos, ipari felhasználásra ideális.

- *Cannabis indica* – alacsonyabb, bokrosabb, magasabb THC-tartalommal.

- *Cannabis ruderalis* – vadon élő, alacsony THC-tartalmú, gyors virágzású.

A modern ipari kender fajták THC-tartalma 0,2–0,3% alatt van, így nem alkalmas bódító hatásra.

A kender mint narkotikum – hatások és tiltások:

A kender pszichoaktív hatását a tetrahidrokannabinol (THC) okozza. A magas THC-tartalmú fajtákból készül a marihuána és a hasis.

- A növény narkotikus használata több ezer éves: India, Kína, Közel-kelet vallási és gyógyászati szertartásaiban jelen volt.

- A 20. században a legtöbb országban tiltottá vált, főként politikai és gazdasági okokból (USA „Marihuana Tax Act”, 1937).

- A modern orvostudomány újra felfedezte: a kannabisz bizonyítottan segít bizonyos fájdalmak, epilepszia, hányinger, étvágytalanság kezelésében.

A tiltások miatt a kender sokáig negatív megítélés alá került, ami az ipari termesztést is visszavetette.

Gyógyhatások – a kannabisz orvosi szerepe:

A kender gyógyászati jelentősége ma újra előtérbe került. A növény több mint százféle kannabinoidot tartalmaz, amelyek közül a legfontosabbak:

- CBD (kannabidiol) – nem bódító, gyulladáscsökkentő, fájdalomcsillapító, szorongásoldó hatású.

- THC – fájdalomcsillapító,

étvágyfokozó, hányinger-csökkentő, bizonyos neurológiai betegségekből hatékony.

Klinikai vizsgálatok szerint a kannabisz segíthet: krónikus fájdalom, sclerosis multiplex, epilepszia (pl. Dravet-szindróma), daganatos betegek hányingere, étvágytalanság, poszttraumás stressz, alvászavarok esetén. A gyógyászati kannabisz ma már számos országban legális, szigorú orvosi felügyelet mellett.

forrás: internet

Érdekességek a történelemből – a kender, mint civilizációformáló növény

A kender az emberiség egyik legősibb haszonnövénye.

- 10 000 évvel ezelőtt már termesztették Kínában.

- A legrégebbi kenderből készült textilmaradványok i. e. 8000-ből származnak.

- A vitorlások aranykorában a hajók kötelei, vitorlái, hálói szinte kizárólag kenderből készültek.

- A Gutenberg-féle Biblia papírja is kenderrostból készült.

- A vadnyugaton az akasztókötelek alapanyaga a kender volt: erős, rugalmas, nem szakadt, nem korhadt.

- A kenderolaj fontos szerepet játszott a lámpák világításában, festékek és lakkok készítésében.

A kender Magyarországon

A kender Magyarországon a honfoglalás előtt is ismert volt, valószínűleg a keleti népek közvetítésével került a Kárpát-medencébe.

- A középkorban minden faluban termesztették.

- A 18-19. században a kender volt az egyik legfontosabb ipari növény: kötél, zsák, vászon, ponyva, ruházat készült belőle.

- A magyar paraszti gazdaságban a kender feldolgozása (tilolás, gerebenelés) egész közösségeket foglalkoztatott

A 20. század közepéig Magyarország Európa egyik jelentős kendertermesztője volt.

Miért nem termelnek ma több kendert?

A visszaesés okai összetettek

1. Politikai és jogi tiltások: A kannabisz narkotikus fajtái miatt a teljes növény rossz hírbe került, és szigorú szabályozás alá esett.

2. Ipari versenytársak megjelenése: műanyagok, pamut, szintetikus rostok. Ezek olcsóbbak és könnyebben feldolgozhatók voltak.

3. Technológiai lemaradás: A kender feldolgozása munkaigényes volt, a gépesítés lassan haladt.

4. Gazdasági bizonytalanság: A szigorú szabályozás miatt a gazdák óvatosak, a piac ingadozó. Ma Magyarországon csak szigorúan ellenőrzött ipari kenderfajták termesztethetők.

A kender, mint haszonnövény – a reneszánsz

A kender ma újra reneszánszát éli, mert:

- rostja erős, tartós, környezetbarát

- papírgyártásban kiváló alternatíva

- építőiparban (kenderbeton) hőszigetelő, páraáteresztő
- textiliparban antibakteriális, tartós
- élelmiszerként (kenderolaj, mag) rendkívül egészséges
- kozmetikumokban bőrnyugtató hatású
- CBD-termékek (nem bódító) világszerte népszerű

A kender az egyik legfenntarthatóbb növény: kevés víz kell hozzá, nem igényel vegyszert, gyorsan nő.

A klímaváltozás, a fenntarthatósági igények és a műanyagok kiváltása miatt a kender a jövő egyik kulcsnövénye lehet. A kender tehát nemcsak a múlt növénye, hanem a jövő egyik legígéretesebb alapanyaga.

Erdélyi kalandok a fűvószenekarral

Hangszín - a Dunaszekesői Fűvószenekar rovata

Az idei évben lehetőségünk adódott arra, hogy a Dunaszekesői Fűvószenekarral eljussunk Erdélybe. Elképzeléseink ugyan voltak, de azt álmainkban sem gondoltuk volna, mi vár majd ránk.

Év elején, amikor felmerült ennek a lehetősége, felvettük a kapcsolatot Nemes Előddel, Kovászna Megye Tanácsának külkapcsolatokért felelős tanácsosával, aki már többször járt nálunk, Dunaszekesőn. Több e-mail-váltás után, a megfelelő időpont és program (Kovásznai Városi Napok) kiválasztását követően megkezdődhetett a szervezés. Mivel már többször jártunk külföldön – 2022-ben például több napot töltöttünk a törökországi Edirnében –, nem volt teljesen idegen számunkra egy ilyen utazás, de azért számos kérdés felvetődött, amelyet előzetesen meg kellett beszélnünk.

Ezek a háttér munkák természetesen egy átlagembernek fel sem tűnnek, de Alföldi Balázs, Galambosi Lackó és Hermann Szepi együttes munkájára is szükség volt ahhoz, hogy ez az út zökkenőmentesen megvalósulhasson. Az így létrejött, közösen eltöltött öt napról

szeretnénk egy rövid összefoglaló beszámolóval kedveskedni követőinknek és a kedves Olvasóknak. Fogadják szeretettel!

1. nap

Szeptember 3-án, csütörtökön hajnali 4 órakor indultunk a messzi magyar földre, mivel buszsofőrünk 14–15 órát számolt az útra a kiszámíthatatlan közlekedési és útviszonyok miatt.

Félúton aztán már láttuk, hogy ha minden jól megy, azért hamarabb is oda fogunk érni. Persze hogy nem ment minden flottul, az a fránya GPS... Na de se baj, végül így is körülbelül 12 és fél óra alatt odaértünk.

A szállás kényelmes elfoglalása után Előd tartott nekünk egy rövid megbeszélést a következő néhány napról és a napi programokról, majd eljött a vacsora ideje. Nagyon finom gombás-sajtos rántott karajt kaptunk krumplipürével. Mellé egy kis hazait, kísérőnek.

Aznap este a hosszú út után nem kellett altató. Persze azért voltak, akiknek lecsúszott egy-két doboz

„folyékony kenyér”, amitől aztán hajnalig tartó játékok és beszélgetések vették kezdetüket.

2. nap

A pénteki napot Sepsiszentgyörgyön töltöttük, amely a szállásunktól, Árkostól körülbelül 5 km-re található. Reggel rögtön megvolt az áhítat, amikor a Sepsi OSK stadionjába, a Sepsi Duna Arénába látogattunk. Az impozáns stadion elképesztő élményt nyújtott, közben pedig néhány érdekes történetet is hallhattunk róla.

Ezt követően Kovászna Megye Tanácsán láttak vendégül minket, ahol az elnök úr fogadott bennünket. Jó hangulatú beszélgetés közepette kürtőskaláccsal és üdítővel kínáltak minket, és még kérdezni is lehetett. Reméljük, hogy a két megye között kialakult jó testvérkapcsolatot a jövőben is tovább tudjuk erősíteni.

Ezután a Székely Nemzeti Múzeumot tekintettük meg, majd az ebédet követően a Vadászmúzeumba látogattunk. Sokan közülünk még nem jártak ilyen helyen, így nagy élményt jelentett a kiállítás: az életnagyságú erdélyi medvétől kezdve a különféle vadon élő állatok preparátumain át egészen a szarvasagancsokig rengeteg érdekességet láthattunk.

Volt egy kis szabadidőnk is, amikor elmehettünk a plázába vásárolni, aztán vacsora után Sepsiszentgyörgy főtere várt minket. Itt adtuk első fellépésünket egy flashmob keretében.

Negyvenöt perces térzenével örvendeztettük meg az arra járókat és az érdeklődőket.

Eredetileg ez nem szerepelt a programban, de egy héttel előtte úgy döntöttünk: ha már arra járunk, zenéljünk is egyet! Még az újságban is meghirdették!

Nagy szám volt ez nekünk egy közel ötvenezer lakosú városban! Szerencsére sokan eljöttek, ami nagyon jólesett nekünk. Kiváló „főpróba” volt ez a vasárnapi főfellépésünkre – kellett is!

Sok tapsot kaptunk, de valami mégis hiányzott...

3. nap

Szombaton kétfelé vált a csapat: a többség a Brassó térségében található

Hétlétra-szurdok felé vette az irányt, míg a csapat másik fele – a kisgyermekkel érkező családok, illetve azok, akik egészségi állapotuk miatt nem túrázhattak – a szálláson maradt, majd később személyautóval indult utánunk Brassóba.

Amikor elindultunk, tudtuk, hogy kemény terep vár ránk a Hétlétra-szurdokban, de azt nem gondoltuk volna, hogy ennyire! Szerencsére mindenki túlélte, sőt, egyenesen élvezte a túrát!

De nemcsak a terep volt kemény, hanem a létrák is. Volt vagy tíz létra is, de ki számolta?!

Némelyik olyan meredek és magas volt, hogy a megmászása sokunknak komoly kihívást jelentett.

De a legjobb érzés az volt, amikor felértünk, és azt mondhattuk: „Megcsináltuk!” Lefelé már „gyerekjáték” volt. Persze ott is nagyon oda kellett figyelni minden lépésre, mert egy rossz mozdulat, és a bokának annyi. Szerencsére ilyen nem történt, egy-két kisebb húzódást leszámítva megúsztuk.

Óriási gratuláció nemcsak azoknak, akik végigcsinálták, hanem különösen azoknak is, akik példát mutatva a fiataloknak, 65 év felett is legyűrték a nehéz terepviszonyokat és a sokszor szinte függőleges mászásokat! Hatalmas motivációt

jelentettek, igazi példaképek voltak!

Ezt követően Brassó felé vettük az irányt, ahol bő egyórás szabad program és pihenés után bevettük a Fekete-templomot és a Takácsok bástyáját, majd felvonóval a Cenk-hegy tetejére is feljuthattunk. Kiváló kilátás nyílt fentről a városra; nem mindennapi élmény volt egy ekkora várost madártávlatból látni.

4. nap

A vasárnapi napot Kovásznán, főfellépésünk helyszínén töltöttük, ugyanis a Kovásznai Városi Napokon léptünk fel. Előtte még Előd elvitt minket a sepsiszentgyörgyi Vártemplomba református istentiszteletre, ahol nagyon kedves fogadtatásban volt részünk a helyi lelkésznek köszönhetően. Külön megemlítette zenekarunkat és községünk polgármesterét is, hangsúlyozva a Kovászna és Baranya megye közötti kapcsolat fontosságát.

Kovásznán első utunk a Pokolsárhoz, majd a borvízforrásokhoz vezetett, ahol különböző forrásvizeket kóstolhattunk meg. Ebédre kiválóan elkészített töltött káposztát kaptunk.

Ezt követően néhányan kipróbálhattuk az Őzike Szálloda mofettáját, vagyis a vulkanikus eredetű szén-dioxid-gázfeltörésre épülő kezelést. Az épület tetejéről Kovászna városát is megnézhattuk volna, azonban technikai okok miatt ez utóbbi nem volt lehetséges. Helyette „Jóska bácsi”, egy határozott, karakán idős matematikatanár érdekes előadását hallgathattuk meg a város történetéről. Végül is szinte egyenértékű volt a csodás panoráma kilátással.

Aztán elérkezett a várva várt pillanat: a fellépés ideje. „A pillanat” – ugyanis az egész annyira gyorsan eltelt, mintha valóban csak egyetlen pillanat lett volna.

Délután 5 és 6 óra között bezengte az egész főteret a Dunaszekesői Fúvószenekar hangja.

Mintegy 250–300 ember figyelt minket közvetlenül a színpad előtt, és még további több százan hallhattak bennünket a háttérből, a vásári forgatagból. Elképesztően felemelő érzés volt ennyi ember előtt játszani, és a hangzás is egészen más volt, mint pénteken.

Fegyelmезetten figyeltünk egymásra és a saját játékunkra is, az eredmény pedig hihetetlen volt: szünni nem akaró vastapsot kaptunk, és háromszor is visszatapsolták zenekarunkat.

Nagyon jólesett a sok pozitív visszajelzés, amely tovább erősítette bennünk, hogy igazán jól sikerült a fellépésünk. Azt hiszem, erre még sokáig jó szívvel fogunk emlékezni.

5. nap

Reggeli után búcsút vettünk Elődtől, bízva a további jó kapcsolatban és a jövőbeni találkozásokban. Hazafelé is szerencsés utunk volt: délelőtt 9 órakor indultunk, és délután 7 órakor már Dunaszekeső tábláját láthattuk.

Úgy érezzük, ismét egy kiváló csapatépítő turnén vehettünk részt, amely tovább erősítette közösségünk összetartását, miközben felejthetetlen élményekkel és emlékekkel gazdagodtunk.

Hatalmas köszönet minden zenekari

tagnak, és a mohácsi kísézőknek is, hogy eljöttek, és nemcsak hangzásban erősítették zenekarunkat, hanem hozzájárultak közös sikerünkhöz is!

Nagyon hálásak vagyunk Elődnek, aki nemcsak megszervezte, hanem le is bonyolította a háromnapos erdélyi programunkat! Az ő szavai olvashatók a következőkben:

„Igazi kihívás volt a program szervezése, hiszen sokan a zenekari tagok közül először jártak Erdélyben, és Sáhó László polgármester úr is velük tartott. Nem lehetett átlagos programot összeállítani, különösen, hogy a mi erdélyi csapatunk a LUGIO táborban már egy évtizede kiemelt bánásmódban részesül, és nagyon sok segítőkész, aranyszínű embert ismertem meg Dunaszekesőn, akik sok felejthetetlen emléket szereztek számunkra.

Az első erdélyi program, a „kezdőcsomag” sikere ugyanakkor a zenekar pozitív hozzáállásán múlt. Sosem volt például késés a programokról, pedig a zenekar összetétele a korosztályt tekintve heterogén volt, ezért időnként két csoportra is oszlottunk. A három napba igyekeztem három város – Sepsiszentgyörgy, Brassó és Kovászna – által Székelyföld és Szászföld életébe bepillantást nyújtani, az épített, a természeti és az élő örökségből megmutatni egy-egy szeletet, ami remélem, hogy sikerült.

Két előadást is sikerült megvalósítani, a kovásznai közönség háromszoros visszatapsolása a zenekar színvonalának elismerése volt. Mivel nagyon sokat ötleteltünk és csiszoltunk előzetesen a programon, azt is mondtam

Galambosi Lászlónak, aki a fő kapcsolattartó volt a zenekar részéről – és volt vele 2 óra 44 perces telefonbeszélgetésünk is –, hogy annyi munka van ebben a programban, és annyi részletre próbáltunk odafigyelni, hogy ez a három nap már csak jól sikerülhet...

Végül így is lett, és mivel nincsen fény árnyék nélkül, az utolsó napi szállodás baki ugyan becsúszott, de ezen is inkább csak könnyesre neveltük magunkat utólag... már összességében ennyire jó volt a hangulat. És ami fél évvel ezelőtt még nagyon nehéznek ígérkezett, arra boldogan mondtuk Lackóval, hogy igen, megcsináltuk!

Más alkalommal is szeretettel várjuk a Dunaszekesői Fúvószenekart Erdélybe, Székelyföldre, Háromszékre!"

Alföldi Balázs karnagy: „Egy ilyen közös buszos utazás mindig erősíti a közösséget, összekovácsolja a csapatot, és olyan közös élményeket ad, amelyek hosszú távon is meghatározóak lehetnek. A zenekar számára szakmailag is fontos volt ez az alkalom, hiszen ismét egy fellépésre kellett felkészülnünk, ami újabb lehetőséget teremtett arra, hogy fejlődjünk és tovább emeljük a zenekar szakmai színvonalát.

Ez az esemény újabb mérföldkő a zenekar életében. Nemcsak új élményekkel gazdagodtunk, hanem egy

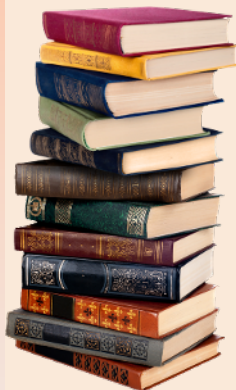
értékes kapcsolatot is sikerült kialakítanunk az erdélyiekkel, amely reményeink szerint hosszú távú és gyümölcsöző együttműködéssé válhat.

Ugyanakkor ez az utazás egyfajta jutalom is a zenekar tagjai és fő segítői számára. Rengeteg munkát, időt és energiát fektetnek abba, amit közösen létrehozunk, ezért fontos, hogy időről időre megtapasztalhassák ennek a munkának a gyümölcsét is. Ezek az alkalmak megerősítenek bennünket abban, hogy érdemes kitartónak lenni, együtt dolgozni, és közösen tovább építeni a zenekart.”

Az erdélyi utazáson résztvevő 28 zenekartag névsora: Schipp Dominik, Petrovits-Rácz Nikolett, Vörös Gergő, Huber Balázs (kisegítő), Pap Dalma, Treutz Tímea, Vörös Balázs, Borics Attila (kisegítő), Prucs Lilla, Gayer Gréta, Pap Máté, Bátai Richárd – trombita. Id. Galambosi László, Kappelmayer Mihály, Kulutác Zoltán, Selymes Rebeka, Scheppi Ralf – klarinét. Ifj. Galambosi László, Jakab Attila, Gayer Gergő, Somos Nóra, Hetényi Hédi – baritonkürt. Hermann József, Holczer Richárd, Komáromi Leonárdó – tuba. Petrovits Gergely, Sólya Csanád (kisegítő) – ütőszekció. Alföldi Balázs – karnagy.

Könyves sarok

Elkezdődött az új tanév. Sok szülőnek okoznak álmatlan éjszakákat a gyerek tanulási problémái.

Ehhez szeretnék ebben a hónapban az érintetteknek segítséget ajánlani.

Dr. Paul E. Dennison és Gail E. Dennison: Észkapcsoló agytorna c. könyve a kineziológiára támaszkodva tanítja meg a gyerekeket, hogyan kell a két

agyfélteke működését összehangolni, hogy hatékonyabb legyen a tanulás.

Egyszerű feladatokat találunk többek között az olvasási-, az írás-, a matematikai készségeket fejlesztő gyakorlatokon keresztül az önálló tanulást segítő mozgulatsorokig.

Jó szívvel ajánlom minden szülőnek!

Schmidt Gabriella
könyvtáros

A jog, ami nem volt

Tév/hitek - ifj. Kulutác Zoltán rovata

Írtam már korábban a középkorról elterjedt tévhitekről, de sajnálatos módon (vagy szerencsére) bőven találni még ilyeneket, ha az ember a földhöz szorítja a fülét. Ezek közül vettem elő egyet, amely főképpen a filmeknek köszönheti ismerettségét és nagyon sok ember számára a mai napig igaznak tűnhet.

Az első éjszaka joga - avagy *ius primae noctis* - a földesúr azon lehetőségét jelezte, hogy hálhasson alávetettje menyasszonyával/feleségével a nászéjszakájukon. Többek között a Trónok harca és a Braveheart (A rettenthetetlen) is említést tesz a gyakorlatról, utóbbi film esetében a jog gyakorlása - illetve annak kikerülésére tett törekvés és annak következménye - indítja be a történetet.

Már a XIX. Századtól kialakult a vita történészek, írók és jogászok körében a *ius primae noctis* valóságtartalmáról. Ugyanakkor a bizonyítékként felhozott beszámolók, visszaemlékezések vagy irodalmi művek (pl. a Figaro házassága) egyike sem nevez meg konkrét törvényt. Akkor viszont miért olyan népszerű az első éjszaka joga, miért bukkan fel az irodalomban és filmművészetben?

Kezdjük azzal, hogy már az elnevezés körül is vannak bizonytalanságok. A franciák például sokáig *droit de segineru*-nek, a földesúr jogának nevezték, ami inkább van összhangban valóban létező földesúri jogosultságokkal, például a

maritagiummal. Ezt afféle házassági adóként kell elképzelni, amellyel a menyasszony birtokról való távozását kellett megfizetni.

Nem szabad elfelejtenünk, hogy a középkori jobbágyság - bár nem mindenhol és nem azonos módon - földesúri és jogi függésben élt. A nők házasság esetén a férjük házába költöztek és esetlegesen egy új földesúr hatalma alá kerültek. Az eredeti földesúr tehát elvesztett egy munkaerőt és a maritagium ezt volt hivatott kompenzálni.

Európa egyes területein léteztek szimbolikus gesztusok, példának okáért a földesúr meghívása az esküvőre, de ez korántsem jelentette a menyasszony szexuális szolgáltatásainak felajánlását. Nem mellesleg, ha a nemesnek valamelyik jobbágleányzóra fajt volna a foga, aligha várta volna meg az esküvő napját. A jobbágyság jogállása régióként és korszakonként is eltért, a kiszolgáltatottság pedig nem csak gazdasági alávettségben mutatkozott meg. Egészen bizonyosan előfordult szexuális erőszak egyes földesurak részéről, és valószínűleg nem vezetett bírósági tárgyaláshoz, vagy a nemes megbüntetéséhez. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az első éjszaka joga mint írott törvény vagy akárcsak szokásjogként valóban létezett volna.

Honnan tudjuk ezt? Először is nem létezik olyan jogi dokumentum a korszakból, amelyben ez szerepelne. Nyilván többszázéves pergamenre vagy papírra írt szövegek tucatnyi okból lehetnek fellelhetetlenek (tűz, fosztogatás, az anyag foszlása, a rossz tárolás miatt a tinta fakulása etc.), de azért csak nehezen elképzelhető, hogy egy majd' 1000 éves intervallumból ne maradjon fent egyetlen példány sem. Mindezt úgy, hogy maradtak fent az utókorra versek, kották, receptek, privát levelezések, számkönyvek, árulisták, zsoldkönyvek, diplomáciai utasítások, temetési énekek, házassági szerződések és még ki tudja mi minden.

Szintén árulkodó jel, hogy a középkor jobbáglázadásai közül - és akadt belőlük

néhány, ha az egész kontinenst vizsgáljuk - egyik sem tette követeléséi közé a *ius primae noctis* eltörlését. Márpediglen nehezen hihető, hogy az erősen katolikus hitben nevelt jobbágyokat ne zavarta volna egy ilyesfajta földesúri gyakorlat. Valószínű, hogy erről a földesúr sokkal könnyedebben lemondott volna, mint a robotról vagy a kilencedről, ha ez lett volna az ára a felkelés felosztatásának.

Vaszilij Polenov: Le droit du Seigneur,
forrás: internet

És akkor még nem is beszéltem arról, hogy a házasság és szexuális ügyek alapvetően az egyház joghatósága alá estek, amely kritikusan nézte a házasságon kívüli viszonyt, függetlenül attól, hogy a résztvevője arisztokrata, jobbágy, vagy a helyi cipész volt-e.

Tehát az örök kérdések, kik és miért terjesztették ezt a tévhitet, és mi volt a motivációjuk?

A válasz, mint oly sokszor, az utókor szerzőinél keresendő. Őket - igen nagyvonalúan - két csoportra osztanám.

Az egyikben álltak azok az írók, gondolkodók, akik az első éjszakát afféle irodalmi túlzásként alkalmazták. A kritika az aktuális világnak, társadalmi felépítésnek és uralkodói osztálynak szólt, de a múltba helyezve, hogy egy kicsit élet vegye a támadásnak. (Képzeljük el ezt úgy, mint A walesi bárdok-at Arany Jánostól. A történet a középkori Walesben játszódik, de minden olvasó tudta, hogy Edwárd

király valójában Ferenc Józsefet hivatott megjeleníteni, a bárdok pedig a magyar költők, írók helyét foglalták el).

A másik csoporthoz az újkor és felvilágosodás támogatói, gondolkodói, politikai véleményvezérei tartoztak, akik rendszeresen utaltak vissza erre a gyakorlatra, hogy a középkori barbarizmust bemutassák.

A célpont a királyság és fő támaszai, a nemesség és a főpapság voltak. A korrupt, erkölcstelen és elnyomó ancine regime, amely nem csak a lakosságot tartotta igában fegyvereik és törvényeik révén, de felvilágosodás modern, szabadságra, egyenlőségre és testvériségre épülő eszméivel is harcban állt. Mivel a cél egy kontraszt megjelenítése volt, ezért a rendszer összekötése az erőszakkal és alávetettséggel, egy rendkívül fontos és

hatásos eszköznek bizonyult. Márpedig mi jelzi jobban az egyén alávetettségét, mint az, hogy a földesúr még a magánéletére is rátelepszik és még egy, az egyház által szent köteleknek és felbonthatatlannak tartott intézményt is meggyaláz.

Az idő múlásával a társadalmi rend átalakult, a régi arisztokrácia elleni harc okafogyottá vált. Az első éjszaka jogának ábrázolása teljesen áttolódott a művészet világába. Könyvekben és filmvászonon a zsarnokság mélységét hivatott megjeleníteni. Főleg filmekben kiváló eszköz arra, hogy gyorsan kialakítson egy kapcsot néző és áldozat között, megspórolva a hosszas és komplikált karakterépítést.

Olyan eszköz segítségével mutatja be sikeresen a zsarnokságot, amely ebben a formájában nem is létezett.

Az Egyszer volt... meseíró pályázat általános iskolás korosztály különdíjasa

A nyúl és a barátai nagy kalandja

írta Sárközi Szeléna

Volt egyszer egy keddi délután, amikor a fű még egészen harmatos volt, és a nap sugarai olyan puhán sütöttek, mintha épp most kelt volna fel a világ. Ott ugrándozott a mezőn egy fehér nyuszi, aki nem bírta magával.

- Hé, ez nagyon jó mulatság! - kiáltotta a nyúl, miközben a levegőbe szökkent. Alatta egy kis fehér egér szaladgált, aki próbálta követni a nyulat, és a fején ott kapaszkodott egy picike piros katica.

Ahogy mentek tovább
összetalálkoztak egy
rózsaszínes-piros bogárkával,
akinek sárga pöttyök voltak a
hátán és furcsa kék lábai.

Ez a kis bogár is csatlakozott a
bandához, hisz miért ne?

Aztán egyszer csak, hopp! - egy kis
őzgida ugrott eléjük. A gida hátára
az egér rögtön fel is mászott, a
katica meg úgy üldögélt az őz
homlokán, mintha mindig is ott lett
volna.

De nem voltak ám egyedül! Egy
tündér is megjelent, apró, zöldes
szárnyakkal, piros hajjal és
virágszirom ruhában. Egy
szempillantás alatt a tündér az egész
csapatot egy varázslatos tisztásra
vezette.

A végén már ott ugrált a nyuszi, az
egér, a katica, a bogárka, a gida és a
tündér egy mesés, békés mezőn,
mindenki együtt egy nagy vidám
csapatként.

képek: little dutch

Így történt, hogy a kis barátok
egyszerszak legjobb pajtásokká
lettek.

Múltunk

1956. október 23-án budapesti egyetemisták békés tüntetést szerveztek. Szabadabb országot, valódi önállóságot és a szovjet befolyás csökkentését követelték. A menethez egyre többen csatlakoztak, így néhány óra alatt hatalmas tömeg gyűlt össze.

Este a Magyar Rádió épületénél lövések dördültek el, fegyveres harcok kezdődtek. Ugyanekkor a Városligetben ledöntötték a hatalmas Sztálin-szobrot. A békés tüntetésből forradalom lett, amelyhez munkások, diákok és hétköznapi családok tagjai is csatlakoztak.

forrás: internet

A forradalom egyik jelképe a lukas zászló volt. Az emberek kivágták belőle az akkori állami címet, de meghagyták a piros-fehér-zöld sávokat. A közepen tátongó lyuk így nem hiányt, hanem tiltakozást és szabadságvágyat jelentett.

forrás: internet

1956 hősei nem harcoltak hiába. Bátorságuk megmutatta, hogy a szabadság iránti vágyat nem lehet végleg elnémítani. Október 23-án rájuk, valamint a demokratikus Magyarország 1989-es kikiáltására is emlékezünk.

forrás: Molnár-Fekete Bálint: Magyar szívvel 2026, Budapest

forrás: internet

Az őszi kert színfoltja: KERTI ŐSZIRÓZSA (CALLISTEPHUS CHINENSIS)

Virágszirmok - Treutz Éva rovata

A kerti őszirózsza eredetileg Kelet-Ázsiából származik, változatos színű virágai miatt népszerű egyényári dísznövény. Kora ősszel, amikor a nyári virágok már elnyíltak, az őszirózsza élénk színeivel újra megtölti élettel a kertet és egészen ősz végéig varázslatos színekavalkádót hoz a virágágyásba.

Bokros növekedésű növény, magassága változatos, 20-90 cm magasra nő. Virágai lehetnek egyszerűek vagy teltek, nagyban hasonlítanak a krizantémra, de nem téveszthetők össze.

A növény a talaj típusával szemben nem igényes, de igyekezzünk számára jó vízgazdálkodású talajt biztosítani.

Mivel a kerti őszirózsza magról szaporítható, már kora tavasszal előnevelhetünk palántákat, de a fagyok elmúltával szabadföldbe is vethetjük, végleges helyére. Érdeemes figyelmet fordítani a megfelelő fekvésre is, ugyanis napos helyen fejlődik a legszebben, továbbá attól sem kell tartanunk, hogy megtelepszik rajta a lisztharmat, vagy más kártevők támadják meg. Az egészséges növekedéshez legalább 6-8 óra napfényre van szüksége.

A kerti őszirózsza mérsékelt vízigényűnek mondható, szereti a nedves talajt, de a

forrás: internet

túlöntözésre érzékeny, viszont a mulcsozás segíthet a talaj vízháztartásának kiegyensúlyozásában.

Mivel egyényári virágról van szó, virágzás után a növény a fagyok beálltával természetes módon elpusztul. Fontos azonban, hogy mivel hajlamos a gombabetegségekre, ezért két egymást követő évben ne ültessük ugyanabba a talajba.

Mindezek ellenére az őszirózsát kár lenne nélkülözni a virágágyásokban, hiszen mutatós virágaival egyik legszebb dísz lehet kertünknek az őszi folyamán.